

Arjen kuvausta 4 98

28.04.98

Tänään on ollut ihana päivä.

Keväinen lämpö herätti ja innosti. Kävimme täällä olevien miesten kanssa hakemassa kuorma-autollisen verran pyöreitä kiviä soramontulta ja aloin istuttaa niitä talomme pohjoispäädyn rinteeseen, joka on tähän asti ollut vain epämuodostunut ja ruma hiekkarinne.

Saimme ulosottoon menossa olevan laskun maksettua yllättäen, kun yksi ystävästämme ilmoitti ostavansa viisi osaketta.

Vaasasta lahjoitettu vanha auto oli pari päivää siten tuotu Turkuun asti. Kun pojat menivät sitä eilen hakemaan sitä ei löytynyt mistään. Ilmoitimme sen varastetuksi. Tänään saimme tietää, että se oli vain ollut jonkun rekan tiellä ja nostettu trukilla teollisuushalliin.. Eli saamme sittenkin edes jonkinlaisen kulkuneuvon hyvin palvelleen Mitsumme tilalle joka sanoi lopullisesti irti työsopimuksensa miljoonan kilometrin kohdalla.

Puhelinkeskusteluja ja yksityisiä tapaamisia on ollut runsaasti. Mielenkiintoista kuinka jotkut teemat ruuhkautuvat samaan ajankohtaan. Viime viikkojen aikana melkein kaikissa yhteydenotoissa ja keskusteluissa on ollut teemana vaimon uskottomuus. Henkisen yhteyden puutteeseen kylläntyneet naiset ovat turhautuneisuudessaan altistuneet avioliiton ulkopuolisiin rakastumisiin. Vaikka suhteesta on tullutkin seksuaalinen sen pohjalla ei yleensä ole ollut seksin puute vaan intiimin sydänten tason vuorovaikutuksen olemattomuus.

Muutama päivä sitten vihimme laiturinuotiomme kesäkäyttöön viettämällä sen ääressä uudistettuja häitä. Pariskunta, jonka kriisiä olimme käyneet läpi muutaman päivän ajan, lausuiivat silloin omin sanoin uudelleen muotoillun avioliittolupauksen toisilleen. Siihen istuntoon olin varautunut ihan kravatin kanssa, vaikka yleensä vihaankin sellaisen käyttöä.

6.5.

Jos Sigmund Freud olisi saanut elää yhtä kauan kuin hänen teoriansa hän täyttäisi tänään 142 vuotta. Olisikohan hän tähän ikään mennessä ylittänyt estonsa ja oppinut katsomaan asiakkaitaan silmiin?

Iltapäivällä haimme neljällä autolla 15 eestiläistä kurssilaista satamasta. Joukossa oli kolme pappia, eri seurakuntien työntekijöitä, psykologi, ja monenlaisen sosiaalialan puurtajia. Minun kotimatkan katkesi laina-auton moottorin kiinnipalamiseen. Onneksi löytyi ystävällisiä auttajia, ja pääsimme lopulta kaikki perille.

Tämä vuosittainen viikon mittainen kurssimme on edelleen osallistujille ilmainen. Se on herättänyt tukijoissamme jonkun verran arvostelua. Eivätkö osallistujat ole ihan työssä käyviä palkansaaajia, jotka voisivat maksaa siinä missä suomalaisetkin? Ovat kyllä, mutta kutsumme heistä köyhimmät. Useimmat työskentelevät muutaman sadan markan kuukausipalkalla ja hankkivat kaikki vaatteensa kirpputorilta tai käyttävät lahjakuteita. Vaikka kapitalismi onkin alkanut naapurissa kukoistaa, monet todellista lähimmäistyötä tekevät joutuvat edelleen elää nälkäpalkalla.

Illalla toistui sama juttu kuin aina ennenkin. Vieraamme pyysivät saada tehdä työtä ansaitakseen edes jollain tavalla saamansa koulutuksen ja hoidon. Annamme heidän rauhassa potea vieroitusoireitaan, ja tarjoamme tilaa itsehuollolle.

Muutamaa päivää ennen heidän tuloaan oli satanen tilillä ja iso pino maksamattomia laskuja. Nyt näyttää jo siltä, että kuitenkin selviämme tästä viikosta. Kiitos kaikille lahjoittajille.

Illalla soitti koulukiusaamista käsittelevän lehden päätoimittaja ja kiitti oikeudesta julkaista osan Ystäväkirjeestä *“Rakas vihollinen.”* Hän oli testannut tekstin vaikutusta joillakin uskovoilla, ja ollut yllättynyt kuinka uusi heille oli ajatus siitä että Jeesuksen tarjoama toisen poskeen kääntäminen ei tarkoitaakaan alistumista väkivallalle, vaan sen uhmaamista väkivallattomalla tavalla.

Siitä ystäväkirjeestä jäi painoteknisistä syistä muutama kappale pois. Se teki ensimmäisillä sivuilla esittämäni argumentit jonkin verran heikoiksi. Teksti on nyt ehjänä saatavilla kotisivullamme: www.ystavydenmajatalo.fi.

10.5.

Eilen illalla veimme kiitollisuudesta hehkuvan eestiläisryhmän satamaan. Itsellä on raukea ja hyvä mieli. Olo ei ole niin uupunut kuin edellisten kurssien jälkeen. Olen vähitellen oppinut mukautumaan heidän hieman hitaampaan avautumistahtiinsa. Yleensä ryhmiin hakeutuvat suomalaiset ovat jo tänne tullessaan hyvin motivoituneet itsetuntemustyöskentelyyn ja asioidensa avoimeen käsittelyyn. Eestiläisillä ei yleensä ole ihan sama motivaatio, siksiakin että ovat paljon huonommin perillä siitä mikä heitä täällä odottaa. Varausten ylittämiseen täytyy siis antaa enemmän aikaa. Se on hyvää harjoittelua minun luontaiselle kärsimättömyydelleni.

Yksi ryhmäläinen halusi kuulla, onko ryhmässä avautuminen jotenkin hyödyllisempää kuin asioidensa käsitteleminen yksityisesti.

Minusta on, ainakin neljästä eri syystä.

Ensinnäkin ryhmässä saan paljon enemmän virikkeitä. Muiden jakaminen antaa minulle uusia kosketuskohtia oman mielen sisältöön. Toisten tarinoiden ja elämän tuntojen kautta voin saada yhteyttä oman elämäni torjuttuihin ulottuvuuksiin. Ryhmässä siis jokainen osallistuu toisten elämän sisällön avaamiseen. Kaikkein yksityisin havaitaankin kaikkein yhteisimmäksi. Kun jokainen puhuu sydämensä perustuntojen tasolta toisistaan muuten kaukaiset ihmiset alkavat tuntua hyvin tutuilta ja läheisiltä.

Toiseksikin ryhmässä avautuminen on sellaisen luottamisen harjoittamista, jota jokainen meistä tarvitsee arjen keskellä. Tämä on erityisen hyödyllistä niille, jotka aina pyrkivät rakentamaan turvallisuutensa sen varaan, että pystyvät

hallitsemaan tilanteen. Kahden keskisessä vuorovaikutuksessa on vielä mahdollista tarkkailla toisen reaktioita ja suhteuttamaan oman avoimuutensa siihen. Itsen, toisen ja koko tilanteen kontrolli on paljon helpompi pitää hallussa. Manipulatiiviset menetelmät ovat sujuvasti käytössä.

Se ei onnistu yhtä hyvin ryhmässä. Ei ole mahdollista seurata monen ihmisen ilmeitä ja mitoitaa oma avoimuutensa jokaisen ryhmäläisen vastaanottohalukkuuden mukaan. Kokonaista ryhmää ei myöskään pysty manipuloimaan niin helposti kuin yhtä henkilöä. Siksi ryhmässä avautuminen on luottamuksen ulottamista oman kontrollikyvyyn rajojen ulkopuolelle. Jos sitkeästi rajaamme luottavaisuutemme niihin tilanteisiin joita pystymme hallitsemaan, maailmamme jää hyvin pieneksi. Siksi ryhmässä avautuminen on koko elämälle avautumista.

Kolmanneksi kysymys ei ole vain yksityisten asioiden jakamisesta, vaan totena olemisen harjoittelusta isossa ryhmässä. Liian monet rajoittavat totena olemisen vain tarkoin varjeltuihin intiimisuhteisiin. Muualla vedetään pelkkiä rooleja. Siksi useimpien arki on uuvuttavan täynnä näennäisyyksiä ja teeskentelyä. Harva edes uskoo siihen, että on mahdollista olla tosi työpaikalla, isossa kaveripiirissä, perheen tai koko suvun yhteisissä kokoontumisissa.

Vakavimmin tämä haaste tulee eteen silloin kun iso ryhmä eksyy kanavoimaan sisäisiä ristiriitojaan yhden syntipukin kannettavaksi. Jos ei siihen mennessä ole harjoitellut uskollisuutta sydämelleen suhteessa isoon ihmisjoukkoon, ei uskalla asettautua uhrin puolelle, vaikka omatunto sitä vaatisikin. Klassinen esimerkki kollektiivisen väkivallan edessä antautumisesta on kertomus Pietarista, joka ei uskaltanut myöntää edes tuntevansa Jeesusta. Kun kansan yhtenäisyys oli hetkeksi turvattu sen kautta, että kaikkien väkivalta kohdistui uhriksi valittuun Jeesukseen, Pietari teki sen minkä useimmat meistäkin tekevät, kun muu porukka lyöttäytyy yhteen ja valitsee yhden kärsimään kaikkien puolesta: Hän ei tohtinut asettua uhrin puolelle. Hänellä ei ollut rohkeutta olla edes itselleen tosi joukkopaineen alla.

Rehellisyyden harjoittelu ryhmässä ei siis ole vain itsensä kehittämisen projekti, vaan kasvamista ihmiseksi joka uskaltaa seisoa kaikkien yhteisesti vihaaman uhrin rinnalla.

Tarvitaanko sellaista rohkeutta tänään? Voit aloittaa haastattelemalla koulukiusattuja. Kuinka moni uskalsi astua heidän puolelleen? Seuraavaksi voit miettiä työpaikan tai suvun tai seurakunnan syntipukkia. Kuka uskaltaa sanoa puolinaisen sanan yhteisesti sovitun "ongelmaihmisen" puolesta?

Aistittuani, että monet kantavat salattuja suruja, joista eivät puhuneet ryhmässä, kysyin heiltä minkälaisia uskomuksia ja perinteitä heillä oli suhteessa surutyöhön. Minusta nimittäin näytti siltä, että monet suhtautuivat suruun kuin tarttuvaan tautiin. Surun kantaja varoo näyttämästä sitä muille siinä pelossa, että se jotenkin puhumisen kautta tarttuisi ja lisääntyisi. Hän ei halua olla vastuussa siitä että muutkin sairastuisivat samaan tautiin. Siksi hän kantaa surunsa hiljaa ja yrittää itkeä itkunsa salaa.

Keskustelussa tuli esille hyvin erilaisia suhtautumisia kuoleman aiheuttamaan suruun: Yksi kertoi kuinka heillä uskottiin, että vainajan henki lähtee maan päältä vasta neljäkymmenen vuorokauden kuluttua, sinä aikana ei saa surra liikaa, koska silloin vainaja jää surun kautta sidotuksi maan päälle, eikä pääse täältä erkanemaan. Ortodoksiperinteessä on sama uskomus, mutta käytännön johtopäätökset ovat päinvastaiset: Vainajaa ei tarvitse neljäkymmeneen vuorokauteen hyvästellä. Häntä voi vapaasti surra ikäänkuin lähellä pitäen. Sitä voi tehdä tarpeeksi kauan, kunnes on valmis hyvästelemään. Sen jälkeen vietetään vielä monta muistojuhlaa, jotka auttavat surutyön eri vaiheissa. Luterilainen perinne on tässä suhteessa paljon yksioikoisempi. Vainaja kuopataan ja siunataan. Hautajaiskahvien jälkeen jokainen jää surutyönsä kanssa yksin. Helluntalaisille hautajaisissa itkeminen ja ylenpalttinen sureminen on ikäänkuin tappion myöntämistä, uskon puutetta.

"Hänellähän on nyt hyvä olla. Hän on vihdoinkin perillä ja vapaa tämän maailman kärsimyksistä. Tämä on oikeastaan ilojuhla."

Uskonnottomat yrittävät tehdä kuolemasta liiankin luonnollisen prosessin, ikäänkuin kyseessä olisi vain luonnollinen aineen kiertokulku, jossa kuoleman jälkeinen kompostoituminen antaa vain uutta ravintoa kukille.

Meillä tuli vähän ikävä karjalaisia itkijänaisia, joiden tehtävä ei suinkaan ollut itkeä muiden puolesta, vaan omalla esottomalla itkullaan vapauttaa muutkin luonnolliseen suruprosessiin,

Jos suru on tauti, se paranee vain itkemällä. Jos suru on taakka, se kevenee vain jakamalla. Keskustelun seurauksena kaksi viimeistä päivää olivat monesta surusta puhumisen aikaa. Muutamissa ryhmäläisissä näkyvä muutos oli suorastaan häkellyttävä. Somaattiset oireet alkoivat helpottaa, akuutti masennus vaihtua tulevaisuuden toivoksi ja itsetuhoiset ajatukset muuttuivat huolenpidoksi itsestä ja vielä elossa olevista lähimmäisistä.

Virolaiset olivat hyvin vaikuttuneita talomme talkooväestä. He olivat ihan ihmeissään, kun keittiössä oli tiskejä vastaanottamassa kaksi miestä, jotka vielä kiittelivät kohteliaasti likaisista astioista. Siivoushommissa oli miehiä. Jopa lastenhoito oli osittain miesten vastuulla. Näytti aika upealta, kun Ananiian rattaita kuljetti raavas tatuoitu mies. Olemme hyvin tarkkoja siitä kenen hoitoon annamme lapsemme kurssien ajaksi. Tällä kertaa ei ollut mitään epäröintiä. Molemmat lapset osoittivat spontaania luottamusta miehiä kohtaan.

Näyttää todella siltä, että kesätiimiimme on tällä kertaa siunaantunut pääasiassa miehiä. He ovat tulleet tänne hyvin eri syistä. En halua niistä sen enempää kertoa, mutta kukin on kykyjensä mukaan osallistunut talon töihin.

Railille viikon mittainen kurssi on väsyttävä. Hänen päivänsä alkaa nukkumaanmenoajasta riippumatta noin seitsemän aikaan aamulla. Illat virolaisten kanssa ovat kuitenkin imaisseet mukaansa pitkälle yli puolen yön. Tänä

aamuna lapset kuitenkin nukkuivat niin pitkään, että minä sain mahdollisuuden herättää hänet tuomalla äitienpäiväkahvit sänkyyn.

Iltapäivällä kävimme vanhempieni luona *“fammua”* kukittamassa ja onnittelemassa häntä siitä, että hän on synnyttänyt ja kasvattanut minut ja kaksi nuorempaa veljeäni. Olen suunnattoman kiitollinen mahdollisuudesta nyt elää rakkaudellisessa sovinnossa vanhempieni kanssa. Siirsin taas kerran pienen osan heidän vieraanvaraisuutensa perinnöstä muutaman kivikkokasvin muodossa heidän pihaltaan vasta rakentamani kivirinteen rakoihin.

14.5.

Elän vuoden parhaita päiviä. Rakastan pihalla raatamista.

Tänään kävimme porukalla kaivamassa ojaan paskasuohomme, jonka toivon joskus saavani täytetyksi. Olemme parannelleet vanhoja nurmikoita ja rakentaneet lisää viheriöitä. Istutin päärynä-, omena-, ja luumupuun sekä kuusi uutta herukkapensasta. Illalla keskustelimme eroamassa olevan naisen kanssa ja otin vastaan yhden itsemurhayrityksen keskeltä soitetun puhelun (hän perui yrityksensä). Toinen pitkä puhelu tuli erokriisin keskeltä. Kolmas soittaja kyseli miksi ihmeessä pysyy pahoinpitelevän ja juopottelevan miehen kanssa. Ehdotin että miksi- kysymys on siinä tilanteessa ihan väärä. Ei AA-ssakaan kysellä, miksi minä juon. Todetaan vain, että juon ja se on saatava loppumaan. Miksi kysymykset ovat paikallaan vasta sitten, kun juominen on lopetettu.

“Voin lopettaa juomiseni vasta, kun ymmärrän miksi juon” - voi toki olla jollekin oikea tie, mutta useimmille se on vain hyvä syy jatkaa juomista. Sama pätee niihin jotka sitkeästi alistuvat henkiseen ja fyysiseen väkivaltaan.

Nyt olo on uupumuksesta ihanan raukea. Huomenna tulee Salon seurakunnasta neljäkymmenen hengen porukka, joka haluaa tutustua työhömmee. Ihan mukavaa. Olemme ottaneet vakavasti vanhan sanonnan, että maaseudulla pitää asua kymmenen vuotta ennen kuin saa paikkakuntaoikeuden. Tänä vuonna kymmenen vuotta tulee täyteen ja olemme alkaneet suunnitella aktiivisempaa roolia myös paikallisesti.

Perjantaina alkaa Maarit Lipsanen-Rogersin ohjaama taideterapiakurssi, jonka aikana minä käyn yhden isän ja pojan välisiä sovintoneuvotteluja. Sen lisäksi meillä on Railin kanssa yhdessä muutamia tapaamisia.

16.5.

Eilen riisuin pihatöiden aikana hikisen paitani liian varhain. Petollisen kylmä tuuli puhalsi pintaa syvemmälle. Illalla alkoi nousta kuume. Raili ehdotti jotain kuumetta alentavaa. Minä sanoin että antaa sen tehdä tehtävänsä. Yöllä kuume nousi 40 asteen pintaan, mutta aamuun mennessä olin hikoillut sen pois ja päivä on taas kulunut pihatöissä, tapaamisissa ja puhelimesta.

Antoisin keskustelu oli naisen kanssa, joka elää hyvin rikasta sisäelämää, mutta on tottunut salaamaan sen läheisiltään. Hän on vähitellen avautumassa hengellisyydelle, joka ei ole vain esoteerista pohdiskelua ja taivaita hipovaa idealismia, vaan lapsen silmiin katsomista, miehen kosketukselle avautumista, tässä hetkessä vastaantulevien tilanteiden ja ihmisten kohtaamista.

Raili kävi lasten kanssa etsimässä korvasieniä. Kun sellaisia ei löytynyt, hän toi metsästä kunnan kannon. Kantojen palamista on paljon mielenkiintoisempaa katsella kuin pelkkien klapien roihua. Iltauotien äärellä keskustellessa kuulin tarinan viisivuotisesta terapiasta, jossa nukahteleva terapeutti ei koskaan sanonut kahta lausetta enempää. Yksi keskustelijoista ehdotti, että kysymys oli vain huonosti toimivasta henkilökemiasta. Kertoja sanoi, että henkilökemiasta puhuminen on asiallista vasta silloin, kun ollaan edes jonkinlaisessa suhteessa toiseen. Näin etäisen terapeutin kanssa kemiaa ei päästy edes kokeilemaan.

17.5.

Todella upea päivä. Ananiia käveli jo viisi askelta peräkkäin. Jemina ihmetteli sitä kuinka naapurin vastasyntynyt hevosensa pystyi kävelemään heti syntymänsä jälkeen. Kunnioittavan välimatkan päästä seurasin kuinka taideterapiakurssille osallistujat tekivät töitään lämpimällä kevätnurmikolla.

Minulla oli kaksi viimeistä istuntoa välejäni selvittävän isän ja pojan kanssa. Kuunneltuani kumpaakin erikseen ennakolta olin varautunut myös siihen, että täältä lähtee kaksi taisteluasemiinsa jumiutunutta miestä, joiden sovinnon teko lykkääntyy vuosiksi eteenpäin. Niin ei käynyt. Molemmat menivät lopulta itseensä, lakkasivat syyttelemästä tai edes esittämästä epäsuoria syytöksiä kysymysten muodossa. Jatkuva juonien ja taka-ajatusten epäileminen ja niiden edessä varuillaan oleminen, vaihtui varovaisen luottavaiseksi kuunteluksi. Kysymykset muuttuivat vähitellen avoimiksi tutustumiskysymyksiksi, ja puhuminen siirtyi tulkintojen tekemisestä itsestä jakamiseen.

Lopuksi pyydettiin ja annettiin anteeksi vääreiksi koettuja asenteita ja käytöksiä. Viimeinen istunto huipentui molempuolisten kiitosten antamiseen. Harvoin on tuntunut niin oikealta päättää istunto yhteiseen *Isä meidän* -rukoukseen:

“...Anna meille meidän syntimme anteeksi niinkuin mekin annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet...”

Sydämeni oli riemua täynnä. Mahdottomalta näyttänyt suhde tuli mahdolliseksi. Tällaista työtä minä rakastan. Ryhmissä monet tekevät sisäistä työtä löytääkseen sovintoa poissaolevan ihmisen kanssa. Monet soveltavat löytönsä käytäntöön. Jotkut eivät ryhmän jälkeen tee mitään uusia aloitteita. Mutta tämä aloite oli juuri sitä, mitä jokaisen terapian pitäisi poikia. Tämän tapaamisen aloitteen tekijä oli ryhmässä käynyt mies, joka ei antautunut ensimmäisten epäonnistumisten jälkeen, vaan haastoi isänsä tapaamiseen ulkopuolisen avustajan läsnäollessa.

Heidän luvallaan kerron edes tämän verran. Vuosien piinan jälkeen kummallakin oli niin helpottunut olo, että halusivat minun suositteluvan tällaista mahdollisuutta muillekin. Isä jopa harmitteli sitä, että emme olleet tallettaneet istuntoja videolle.

Tällaista palvelua tarjotaan kyllä aviopareille. Miksi eivät kokonaiset perheet tai suvut voisi turvautua samanlaiseen apuun? Sovinto omien juurien kanssa on hedelmällisen elämän perusedellytys. Haluan rohkaista sinua: Älä luovu: Älä pidä ketään mahdottomana tapauksena. Jos itse otat sovinnon tekemisen tarpeeksi vakavasti ja teet tarpeeksi vakavasti otettavia aloitteita, mahdottoman tuntuiseen ihmiseen on mahdollisuus saada yhteyttä. Jos molemmilla osapuolilla on siihen halua, mutta homma silti kaatuu vanhoihin katkeruuksiin ja kommunikaatiokömpelyyksiin, niin ehdota perhesysteemin ulkopuolista apua. Tilaa vaikka koko suvullesi parin vuorokauden sovintopäivät täältä. Järjestämme sen toiveittesi mukaisesti. Se voi olla yhdistettyä lomaa, juhlaa, miettimisaikaa, ohjattuja kokoontumisia, joiden jälkeen annetaan kysymyksiä pohdittavaksi jne. Me rakastamme mahdottomia projekteja.

Illan kauneuteen laskeutui suru. Suomi-Ruotsi-jääkiekkomatsin loppuminuuteilla tuli viesti kuolemasta. En halua siitä kertoa enempää, mutta pyydän esirukousta hyvin ristiriitaisen surutyön keskellä olevien läheisten puolesta.

25.5.

Taas yksi itsetuntemuskurssi on ohi. Otimme jonotuslistalta yhden ylimääräisen, ja olin ensimmäisenä iltana vähän huolissani siitä, saavatko kaikki ryhmäläiset tarpeeksi tilaa omille asioilleen. Olin sortua vanhaan kiusaukseen turvautua hyvin kontrolloituun ohjaamiseen, ikäänkuin elämän prosessit olisivat minun hallinnassani. Kaikki eivät saaneet yhtä paljon tilaa ja aikaa, mutta kaikki eivät sitä tarvinneetkaan. Oli kaunista seurata, kuinka avoimuuden riskien ottajat auttoivat rehellisyydellään muita astumaan ratkaisevien kynnysten yli. Kauan salattujen tunteiden ja tarpeiden ilmaiseminen auttoi muita saamaan yhteyttä vastaaviin juttuihin itsessä. Prosessi eteni kauniissa kaareissa loppuminuuteille asti, eikä taaskaan ollut sellaista oloa että aika olisi loppunut kesken. Jokainen oli tehnyt ja kohdannut juuri sen minkä aika oli nyt.

Yksi ryhmäläisistä sanoi suunnitelleensa tarkkaan mitä aikoi tehdä, mutta koska siihen ei ollut tilaa hänen konseptinsa menivät sekaisin ja hän joutui kohtaamaan itsessään ihan uusia asioita tavalla, jota ei ollut ehtinyt ennakoita. Hän tiivistä jälkihuomionsa sanomalla:

“Minussa taitaa olla joku, joka on viisaampi kuin minä”.

Niin mekin uskomme. Juuri siihen tai pikemminkin Häneen haluamme ryhmätyössä oppia yhä levollisemmin luottamaan.

Heti ryhmän loputtua tuli seuraava porukka, joka koostui fysikaalisen hoidon koulutuksessa olevista. Tämä on ensimmäinen kerta, kun emme saaneet hiljaisuudessa jäädä jättämään jäähyväisiä edelliselle ryhmälle. Ongelma ei ollut niinkään stressi. Meillä oli hyvä ja levollinen mieli kurssin jälkeen. Olimme silti vähän kiusaantuneita. Keskustellessamme siitä, huomasimme että tilanne tuntui vain hieman kunnioittamattomalta edellisen ryhmän osallistujia kohtaan. Kyseinen kansanopisto oli kuitenkin pitänyt vuosittaisena tapanaan lähettää kurssilaiset tänne koulutuksen päätteeksi, emmekä löytäneet muuta rakoa vierailulle. Hierojienkin on tärkeä avautua kohtaamisen salaisuudelle. Fysikaalinen hoito on erittäin intiimi tilanne ja hoitajan varauksellisuus tai avoimuus välittyy aivan varmasti kosketuksen kautta. Koneet ovat koneita, mutta kädet ovat sydämen jatkeita. Ne viestivät hierojan kokonaisvaltaista läsnäoloa ja kykyä vastaanottaa toinen kokonaisuudessaan tai sitten eivät. Uskomme, että myös fysikaalisessa hoidossa pysyvä parantuminen tapahtuu kokonaisvaltaisen kohtaamisen, eikä vain lihasmanipulaation kautta.

28.5.

Tänään kävin Helsingin sosiaalialan oppilaitoksessa keskustelemassa lähihoitajien kanssa. Halusivat kaksivuotisen koulutuksensa loppuksi kuulla lisää kohtaamisen todellisuudesta arkipäivän auttamistyössä. Pyysin luokkaa ulos aurinkoon, ja istuimme kolmisen tuntia vaihtaen kokemuksia.

Heidän kanssaan oli helppo löytää yhteisymmärrys. Useimmat olivat valmistautumassa jo toiseen ammattiinsa, ja olivat sen verran elämää nähneitä että eivät enää kaivanneet mitään uusia tekniikoita. He olivat lukeneet Terapiaa ja parantavaa kohtaamista käsittelevän Ystäväkirjani, ja halusivat vain kuulla aiheesta lisää. Tuntui että jokainen oli sisäistänyt kohtaamisen tärkeyden omaan työnäkyynsä, mutta useimmat olivat työharjoittelujaksojensa pohjalta aika pessimistisiä sen soveltamismahdollisuuksien suhteen.

Ensinnäkin vanhemman polven auttajat varoittavat edelleen liian läheisistä henkilösuhteista “asiakkaisiin”. Pitävät siitä loppuunpalamisen tärkeimpänä ehkäisykeinona. Niinkuin varmaan tiedät, minä satun olemaan täsmälleen päinvas-taista mieltä. Jatkuva toisen ohittaminen ja itsensä piilossa pitäminen on varma resepti henkiseen nääntymiseen auttamistyössä.

Toiseksikin, kiire työpaikoilla on ihan hirveä. Tuntuu raiskaavalta esittää hoidettaville mitään henkilökohtaisia kysymyksiä, kun tietää että viiden minuutin päästä on pakko rynnätä seuraavan luokse.

Jotkut haaveilivat yhdessä perustettavasta työyhteisöstä, jossa olisi vapaampi seuraamaan sydäntään. Toivottavasti heillä riittää rohkeutta ja rahkeita. Jäin mielessäni siunaamaan näitä pian valmistuvia vammaisten ja mielenterveys-potilaiden lähihoitajia. Toivon että he löytävät tilaa sille läheisyydelle, jota he haluavat autettavilleen antaa.

9.6.

Seuraava teksti on uudelleenmuokattu versio osa kirjeestä, jonka alkuvuonna lähetimme vakitukijoiillemme.

Vanhojen aikojen muistoksi Raili osti minulle lahjaksi **Torsti Lehtisen** viimeisen kirjan *Inter Cityn Väinämöinen* (kirjapaja-97). Ei se mikään maailmoja mullistava lukukokemus ollut, mutta muutamat kohdat kolahtivat. Siksi tarjoan sinullekin lopuksi pari makupalaa kommentteineen.

Mutta ensin vähän taustaa:

Sekä Lehtinen, että **Kierkegaard** kuuluvat Railin ja minun tarinani alkuketkiin. Olin juuri vetänyt kauden viimeisen kurssin, ja halusin vähäksi aikaa irti sen hetkisestä realiteetistani (jo muutaman vuoden jatkunut salassa pidetty ero jne). Päätin mennä kuuntelemaan **Q-stonen** konserttia silloiseen Metropol-ravintolaan. Olin lopen väsynyt ja masentunut, enkä halunnut tavata ketään tuttua. Menin ravintolaan monta tuntia aikaisemmin ja otin luettavakseni Lehtisen juuri julkaiseman kirjan: *Sören Kierkegaard - Intohimon, ahdistuksen ja huumorin filosofi*. (Kirjapaja -90). Se jotenkin sopi sen hetkisiin tunnelmiin (paitsi että huumori oli kyllä kaukana) **Mikko Kuustonen** (joka nuorempana oli käynyt tulieluisilla luennoillani) tuli ennen konserttia pöytäni. Minä juttelin Kierkegaardista, ja hän puolestaan oli innostunut **Wittgensteinista**. Samaan pöytään ilmestyi myöhemmin minulle tuntematon sympaattinen nainen, joka jäi seurakseni koko illan ajaksi. Raili seurasi konserttia iloisena ja innostuneena. Minä kävin aina välillä vessassa itkemässä. Emme puhuneet juuri mitään koko illan aikana. Erilaisista tunnetiloistamme huolimatta ihmettelin sitä intuitiivista yhteyden tuntua, joka säilyi koko illan aikana. En saanut sitä mielestäni, ja seuraavana päivänä hankkiuduin muka ostoksille Kirjakotimaan kauppaan, jossa hän oli töissä. Hän oli juuri silloin kellarissa, ja olin liian ujo pyytääkseni häntä ylös. Mutta en saanut häntä mielestäni, ja palasin viikon päästä uudestaan. Silloin juttelimme ja sovimme ensimmäiset treffit.

Torsti Lehtinen on Suomen tunnetuin ja paras Kierkegaard-tutkija.

Tanskalainen kristitty filosofi **Kierkegaard** (1813-1855) puolestaan on ollut yksi niistä historian henkilöistä, jonka sinnikäs ja tinkimätön totuuden etsintä on innostanut minua. Torsti Lehtinen sanoo hänestä:

"Kierkegaardille totuudessa eläminen merkitsi kykyä elää ahdistuksen ja käsittämättömän kanssa. Se merkitsi keinotekoisien turvajärjestelmien hylkäämistä ja pyrkimystä aitoon elämään."

Kierkegaard ei ollut mikään mukautuja. Hän hyökkäsi kaikkien akatemioitten ohitse yhteiskunnan ja kokonaiskulttuurin kimppuun terävällä sanomalla, joka pakotti lukijat menemään kipeällä tavalla itseensä. Häntä ei mikään instituutio voinut sitoa. Hän ei ollut minkään laitoksen palvelija, ja ilmoitti halukseen *"synnyttää vaikeuksia kaikkialla."* Elämänsä lopussa hän oli tulisessa ristiriidassa myös porvarillisen ja laitostuneen kirkon kanssa, joka hänelle oli vilpillisyyden ruumiillistuma, herja uskon aidolle sisällölle.

Epätoivoinen taistelu mursi hänet jo 42-vuotiaana. Hän kuoli yksinäisenä ja häväistynä - *"Naurun marttyyrina markkinakaupungissa"*, kuten hän itse sanoi viimeisissä kirjoituksissaan. Ennen kuolemaansa hänen kirjojaan myytiin vain muutamia satoja. Tanskan ulkopuolella niitä ei luettu ollenkaan. Nyt tämän nerokkaan filosofin ja tulivoimaisen kristityn teoksia luetaan ja tutkitaan kaikkialla maailmassa. Niistä on tehty satoja väitöskirjoja. **Esa Saarinen** sanoo kirjassaan "Länsimaisen filosofian historia": *"Kierkegaard on yksi niistä ihmisistä, joita on helppo ihailla, rakastaa ja kunnioittaa etäisyyden päästä. Lähikosketuksessa hän polttaa, hän ahdistaa liikaa."*

Elämä ei ole vain jatkuvaa etsimistä. Se sekä nöyrytmistä vastauksiin että suostumista jatkuvasti avoimiin ja tuskallisiin kysymyksiin.

"Koko ihmiskunnan historia on yhtä pitkää jumalanpilkan historiaa. Jokaisen sukupolven suupielet ovat jumalanpilkausta veriruskeat. Valhe ja vääryys huutavat taivaaseen." (s. 24)

"Jos oikeudenmukaisesti tuomittaisiin, joku osa itse kustakin istuisi linnassa jumalanpilkausta: valheellisista ja rakaudettomista ajatuksista, sanoista ja töistä." (s. 25)

Nyt kun eduskunnassa keskustellaan uudestaan Jumalanpilkkalaista, muistelen Suomen viimeistä jumalanpilkkaoikeudenkäyntiä, joka ei suinkaan ollut **Hannu Salamaa** vastaan, vaan joitakin Bottalla esiintyneitä taiteilijoita vastaan, uskontoa käsitelleessä sekoiluillassa, joskus vuonna 80-luvun puolivälissä. Jotkut juhlista kuulleet kristityt tekivät siitä oikeusjutun, ja poliisi tuli minulta pyytämään illan aikana tekemiäni nauhoituksia todistusaineistoksi. Olin itse paikalla tekemässä haastatteluja, ja samalla äänitin myös osan esityksistä.

Jos minulla olisi silloin ollut enemmän rohkeutta seisoa "väärien" puolella ja vähemmän pelkuruutta suhteessa Jumalan puolustusasianajajiin, en ikinä olisi antanut noita nauhoja prosessiin, joka haisi rakastavan Jumalan pilkkaamiselta paljon enemmän, kuin **Veltto Virtasen** räävittömät laulut kyseisen illan aikana.

Kari Suomalainen piirsi aikanaan kuvan, jossa Jeesus seisoi Stokkan edessä tunnistamattomana muukalaisena, joulukiireiden keskellä. Tulisikohan hän yhtään sen paremmin tunnistetuksi hurmoksellisessa herätyskokouksessa, fundamentalistisessa raamattupiirissä, karismaattisessa ylistysillassa, teologian laitoksella tai joulukirkossa? Entä tunnistaisiko hän itsensä Jeesusta käsittelevässä kirjallisuudessa tai edes pyhimmissä uskontunnustuksissamme? Onko mahdollista, että Jeesus tuntisi itsensä pilkatuksi jopa häntä puolustavassa oikeudenkäynnissä tai häntä kuvaavissa ylistyslauluissa?

"Tiedotevälineet kertoivat äskettäin ilouutisen. Tiedemiehet ovat Pyhtääläisten sielunliikkeitä tutkimalla selvittäneet, että suomalaisten itsetunto on kymmenessä vuodessa huomattavasti kohentunut. Härmäläisen ei tarvitse enää juoda pullollista Koskenkorvaa päästäkseen ruotsalaisen tasolle."

Uutisen synnyttämää iloa hillitsee jossain määrin tutkimustuloksen tieto, että suomalaisten itsetunnon vahvistuessa heidän solidaarisuutensa lähimmäisiään kohtaan on selvästi vähentynyt. Pyhtäällä näyttää siis tulleen tieteellisesti to-

distetuksi, että vahva itsetunto - päinvastoin kuin amatöörisananselittäjä on kuvitellut - yhtyy mieluummin itsekkyyteen kuin omantunnon herkkyyteen.

Kun tutkimus tuottaa johtopäätöksen, että sosiaalisen omantunnon näivettyessä itsetunto kasvaa, tutkijoiden käyttämässä itsetunnon määritelmässä täytyy olla jotain vikaa. Jos itsetunto määritetään tällä tavoin, niin ilmeisesti vahvin itsetunto on teräväkyynärpäisellä pyrkyrillä, joka kolhii salkullaan kumoon jokaisen tielleen sattuvan.” (s. 90)

Amen. Preach it brother.

Osallistuin muutama vuosi sitten televisioituun paneelikeskusteluun, jossa noin parikymmentä keskustelijaa käsitteli teemaa *Suomalainen itsetunto*.

Mitä pidemmälle keskustelu eteni sitä vaikeampi minun oli osallistua siihen, koska en halunnut osallistua mihinkään keskinäiseen itsetuntosparraukseen. Olen lopen kyllästynyt itsetuntokeskusteluun, jonka henki on se, että jokainen on oman elämänsä suurin projekti. Aivan ohjelman lopuksi sain parhainta jotain siitä itsetunnosta, joka mahdollisesti on jäljellä kun viimeinenkin osaamisen ja jaksamisen riipe on käytetty loppuun ja käteen on jäänyt vain lopullinen konkurssi. Mihin se voi perustua? Puhuin jotain *annetusta* itsetunnosta (lapsuus) *ansaitusta* itsetunnosta (nousuhumalainen aikuisuus) ja armolliseen kohtaamiseen perustuvasta itsetunnosta, joka ehkä tulee vastaan vanhojen eväiden loppuessa.

Olin aika vakuuttunut siitä, että puheenvuoroni hukkui yleiseen hälinään kunnes tulimme illalla Tampereen studiosta Helsingiläiseen hotelliin ja tapasin siellä keski-ikäisen liike-elämän kehäraakin, joka tunnisti minut näkemästään ohjelmasta ja kertoi ettei ollut saanut unta kuultuaan sanani armollisesta kohtaamisesta. Vietimme Railin kanssa loppuillan keskustellen hänen kanssaan

“Erästä samarialaista miestä kohtasi autiomaassa kammottava näky. Emme tiedä, mitä hän sanoi nähdessään, mil-laiseen kuntoon ryövärit olivat matkalaisen pieneset. Ehkä hän kirosi katkerasti ihmisen pahuutta ja elämän kurjuutta. Mutta tuo vääräuskoinen ei jäänyt vain kiroilemaan tai siunailemaan tai huitomaan ristinmerkkejä oikealta vasemmalle tai vasemmalta oikealle. Hän armahti lähimmistään, ja huolehti tämän tarpeista.

Laupias samarialainen on esikuva, jonka viestin jokainen ymmärtää: tärkeintä eivät ole sanat ja sovinnaiset tavat vaan laupeus ja laupeuden teot. Jos hänen kaltaisensa vääräuskoiset lisääntyisivät kirkossa, moni muukin voisi yhtyä Ilomantsin hurskaan kirvesmiehen arvioon: ”Perkeleen kaunis kirkko!” (s. 109-110)

“Soren Kierkegaard: ”Toista on tietää, mitä kristinusko on, toista on olla itse kristitty. On kevyttä kantaa ristiä ket-jussa kaulassaan, raskasta kantaa sitä Kristuksen tavoin harteillaan.” (s. 105)

“Kun risti ei käynyt kaupaksi, tarjotaan ilosanomaa: ystäviä, menestystä ja vaikutusvaltaa; terveyttä, rauhaa ja mielen kirkkautta. Usko, niin pelastut.” (s. 61)

“Venäläinen kirjailija Nikolai Gogol kirjoittaa: ”Mitä ylevämpi joku totuus on, sitä varovaisemmin sitä on käsiteltävä. Ateistit eivät ole saaneet aikaan läheskään samassa mitassa onnettomuutta kuin teeskentelijät ja Jumalan profeetat, jotka eivät olleet vielä riittävästi valmistautuneet tehtävänsä ja kuitenkin rohkenivat julistaa Hänen nimeään vihkimättömin huulin.”

Sen, joka puhuu Jumalasta, täytyy puhua kuin dostojevskiläinen portto tai juopporetku. Sormi pystyssä saarnaamiseen on oikeus vain valituilla, ja hekään eivät välttämättä sellaiseen ryhdy.” (s. 131-132)

Kiitos Torsti kirjastasi ja elämäntyöstäsi Kierkegaardin perinnön esiintuojana Suomessa. Arvostan sitä kovasti.

Muistan kuinka eräässä tilanteessa, jossa oli paljon vieraita jaoin joitakin tämän kirjan otteista vieraillemme. Istuimme suuressa piirissä lahjaksi saadun puolimetrisen kynttilän ympärillä. Olin aluksi vähän epävarma, voisiko näin suuressa joukossa syntyä todellista sydäimestä jakamista. Mitään muuta en kuitenkaan halunnut, joten heitin haasteen. Ensimmäisenä puhui mies, joka kertoi kuinka mahdotonta hänen on avautua missään seurassa. Se oli niin suuri ja vaikuttava kynnyksen ylitys, ettei sen jälkeen ollut mitään mahdollisuutta turvautua pinnalliseen keskusteluun. Seuraavaksi puhui entinen uskovainen ja sitä seuraavaksi entinen kynnikko. Näitä hetkiä minä rakastan eniten Ystävyysseuran Majatalossa. Ihmiset suostuvat jostain syystä niin perusrehelliseen jakamiseen.

Illan lopuksi mietin, olisiko mahdollista tiivistää kaiken kuulemamme muutamaana sanaan. Ehdotin sanoja “kodittomuus ja kutsumus”. Kaikki tuntuivat niissä tunnistavan yhteisen teeman ja päätimme jatkaa jakamista siltä pohjalta seuraavana päivänä.

Teema elää yhä. Yhä useammat ihmiset kokevat olevansa juurettomia ja kodittomia. Juurten kanssa ollaan riidoissa koska monet niistä ovat muuttuneet vankiloiksi. Kaiken keskellä elää kuitenkin kutsumus olla tosi, liittyä, sitoutua ja antautua.

Muistan kuinka joku aika sitten takkatuvalla, juttelin erään vanhan ystäväni kanssa. Hän on entinen kiihko-uskovainen, joka nykyään suhtautuu hyvin sarkastisesti kaikkiin uskovaisten puuhiin ja on saanut “sivistystäkin” sen verran ettei oikein jaksa Raamattuakaan ottaa tosissaan. Minun oli helppo yhtyä hänen kynnisiin huomioihinsa, ja monet meidän ydinkysymyksistämme ovat ihan samat. Silti oli jotenkin itseänikin kirkastavaa todeta, että minä kaikesta huolimatta taidan loppuelämäkseni jäädä Jeesuksen seuraajaksi. Olen varmaan joskus valinnut tieni, mutta vähitellen tie on valinnut minut. Voi minua, jos en sitä seuraa. Silloin en enää ole uskonon vain Häntä kohtaan, vaan oman olemukseni syvintä ulottuvuutta kohtaan.

Häneen minä luotan ja Hänen moniselitteiseen ja joskus paradoksaaliseen sanomaansa minä kuitenkin uskon. Hän paljasti poliittisesti ja uskonnollisesti pyhitetyn väkivallan todellisen olemuksen ja antautui lopulta sen uhriksi, jottei kenkään muun enää tarvitsisi tulla millään tavalla pyhitetyt väkivallan uhriksi. Hänen jälkeensä ei ole yhtään uhria, jossa Kristus ei ole. Eikä kukaan voi tulla uhrin avuksi ojentamatta samalla kätensä ja sydämensä Kristukselle.

Luultavasti useimmat meistä löytävät itsensä sekä uhrin että uhraajan roolissa. Siksi kuka tahansa, joka kohtaa toisen hengessä ja totuudessa, kohtaa myös Hänet, joka on kuoleman kautta ankkuroinut itsensä tähän väkivaltaa täynnä olevaan maailmaan. Uskon että Hänen kauttaan voimme pelastua sovintoon toistemme ja Jumalan kanssa.